

איתרות ומיד ממשורר

בית מדרשו של המגיד

סיכום ותמצות דברי תורתו של המגיד
הרצון להשפיע והרצון לקבל

במאמר זה מבאר רבינו יסודות גדולים במהות החכמה, מעלתה המיוחדת בהתקשרות על ידה לבורא יתברך, ורוממותה המיוחדת, וגם לרבות דרכי ההשפעה שלה, שהם מקור לכל הברכות ובפרט לענין ההולדה ברוחניות ובגשמיות. מאמר זה מיוסד על הקדמה המבוארת בכמה מקומות בדרכי העבודה, ולפיה ההבחנה והמדידה בדרגה הרוחנית של כל מציאות שבעולם, היא בהיותה משפיע או מקבל, וככל שהאדם קרוב יותר לדרגת ה'משפיע' ורחוק מרצון להיות 'מקבל' כך הוא דבוק במציאות הקדושה.

וטעם הדבר הוא, דהבורא יתברך שמו הוא באמת אך ורק נותן ומשפיע לכל, וכל התכלית של בני ישראל אשר הם תכלית הבריאה היא להתדבק בו על ידי מידותיו, והדביקות בו הוא להיות דומה לו - מה הוא משפיע אף אתה משפיע, וממילא שורש כל הקלקולים הוא בהתנתקות מהרצון להיות משפיע.

ואמנם הוא יתברך גם כן מקבל תענוג מבריותיו, אבל מכיון שקבלה זאת הינה פועל יוצא מהיותו משפיע, שהרי כל מה שיש לבריותיו הוא אשר משפיע להם בחסדו הגדול ברוחניות (בקבלת ה'מוחין' והתענוג בעבודת השי"ת) ובגשמיות (וכמאמר המדרש (ויקרא רבה כז ב) על הפסוק (איוב מא ג) 'מי הקדימיני ואשלם'), נמצא שבכל בחינה שהיא - הוא המשפיע, ומה נשיב לו - והכל שלו, שמים וארץ וכל צבאם.

והנה אף על פי שבריותיו הם בבחינת מקבלים ממנו, אמנם תכלית עבודתם הוא להיות בבחינת מקבל על מנת להשפיע, וזכה ידמו לבוראם. וזהו החידוש המיוחד המבואר במאמר זה, שהעבודה המובחרת מכל העבודות היא להיות בבחינת משפיע ומקבל בפעם אחת, שכשכוונת הנברא בקבלתו היא להיות גם כן בחינת משפיע כמו החכמה שהיא משפיע ומקבל כאחד, אין בו שום פירוד מדביקות הבורא ומדרכיו שהם בחינת משפיע, מכיון שכמו שהחכמה אינה מחזיקה השפע לעצמה כלל, ואם כן כל מהותה היא הרצון להשפיע, כך דרכה של הדבקים באור החכמה ובדרכיה שכל השפע שמקבלים הרי הוא כדי לעשות נחת רוח לבורא יתברך, וכן להודות ולהלל ולשבח לחי העולמים, ולהשפיע לאחרים (כמבואר במאמר זה).

והדרך המעשית שבה אנו דבקים במידת החכמה, היא על ידי שנבטל את בחינת היש' שיש בכל נברא שרוצה להחזיק את השפע לעצמו, ויהיה תמיד עיקר רצונו להשפיע להקב"ה תענוג, כמידת החכמה שאין בה שום 'יש' וכל מה שמקבלת היא משפיעה מיד, וקבלה כזאת אינה בבחינת 'מקבל', אלא בבחינת 'נותן' כיון שכל תכלית הקבלה הוא כדי להשפיע.

וחידוש מיוחד שנתחדש במאמר זה, הוא שגם מי שהוא משפיע לאדם אחד ומקבל מאדם אחר אינו נחשב שדבוק במידת החכמה על ידי שמשפיע, כיון שמכל מקום יש בו גם הרצון לקבל שבזה הוא רחוק מהחכמה, אלא צריך שיהיה הרצון להשפיע והרצון לקבל בבת אחת ממש, ורק בזה יתקן האדם את הרצון לקבל שיהיה בדומה לשרשו הראשון שהיא החכמה שמשפעת ומקבלת בבת אחת, ועל ידי שישתף האדם את הרצון לקבל ואת הרצון להשפיע בבת אחת, היינו בפעולה אחת, ידמה האדם הזה לחכמה בפעולת ההשפעה, ויזכה לאורה הגדול.

ובזה מובנת כוונתה של לאה שרצתה להשפיע ולקבל בפעם אחת, ואע"פ שכבר הייתה משפיעה תמיד לשפחתה לא די בכך, אלא ייחדה את הרצון לקבל והרצון להשפיע במה שקיבלה משפחתה שמחה בהוולד לה בנה גד, שבכך הוסיפה בן ליעקב שנקרא על שמה ונולד מכוחה וברצונה, ובה נתקן הרצון לקבל ונתייחד עם הרצון להשפיע ביחוד גמור, ופתחה בכך את מעיין החכמה שממנו נמשכים החיים לאדם להוליד בנים ולקיימם.

מגיד מראשית

תורתו של המגיד זיע"א לפרשת השבוע

'וּתְקַרְא אֶת שְׁמוֹ גֵד' (בראשית ל יא). הַעֲנִין שְׁקָרָה אֶת שְׁמוֹ גֵד, יבואר על פי מה דְאִיתָא (דברים ג ה) **'וְבוֹ תִדְבְּקוּן'**, ודרשו חז"ל (סוטה יד.) **הַדְבֵק בְּמִדּוֹתַי, וְרוּצָה לּוֹמַר, מִדָּה נִקְרָא לְבוֹשׁ** לבוש הוא צורת ההופעה של כל נברא, ולבוש רוחני הוא צורת ההופעה של השפע כפי שמופיעה באיזה אופן כגון להשפיע חסד או גבורה, והכל הוא לבוש לחכמתו יתברך שבחר להשפיע שפעו באיזה אופן שהוא, **עַל דֶּרֶךְ (ויקרא ג) 'וְלִבֵּשׁ הַכֹּהֵן מִדָּו בַד',** והציווי שיהיה לו לכהן לבושים כמדתו.

לְמַשֵּׁל כְּשֶׁהָאָב אוֹהֵב אֶת בְּנוֹ ורוצה להתחבר עמו על ידי שישפיע לו מחכמתו, **אִז מְצַמֵּם אֶת שְׁכָלוֹ הַגָּדוֹל בְּשָׂכֶל הַקְּטָנוֹת לְדַבֵּר עִם בְּנוֹ הַקָּטָן. נִמְצָא פִי הָאֱהָבָה שֵׁישׁ לְהָאָב עִם בְּנוֹ, הִיא צְמִצְמָה אֶת שְׁכָלוֹ וְנַעֲשֶׂה לְשַׁכַּל לְבוֹשׁ** האהבה היא לבוש להחכמה, שעל ידי האהבה מודד האב את שכלו איך להשפיע לבנו. **וְכֵן עַל דֶּרֶךְ זֶה כָּל הַמִּדּוֹת הֵם לְבוֹשֵׁין,** שכולם הם דרכים להביא את השפעת החכמה בהתאם להשגותיו של המקבל.

וּבְאֵמַת גַּם חֲכָמָה עצמה שהיא שורש כל הלבושין, אף היא **נִקְרָא לְבוֹשׁ וּמִדָּה לְאִין סוּף בְּרוּף הוּא,** כיון שאור אין סוף ברוך הוא בא על ידה לידי גילוי, וגם מציאות החכמה הוא כדי להשפיע ולהיות ממנה צינורות שפע לכל הנבראים. **אָךְ לְמַה דּוּוּקָא חֲחֻמָּה הִיא לְבוֹשׁ לְהַקְב"ה,** ומבאר **הַחֲלוּק שְׁבִין חֲחֻמָּה לְשֵׁאַר הַמִּדּוֹת הוּא זֶה, פִּי כָּל מַה שְׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא** בכל העולמות **לְבַד מְמַנּוּ כּוֹלָם הוּא דְכַר וְנִקְבָּא,** מפני שכל העולמות נותנין ומשפיעים זה לזה, וכל אחד מקבל ממי שלמעלה ממנו, לבד ממנו יתברך עצמו שהוא המשפיע האמיתי.

וּבְאֵמַת לכאורה גם הוא יתברך נחשב לבחינת 'נותן' ו'מקבל', מכיון שגם הוא יתברך משפיע חיות לכל העולמות, **וּמְקַבֵּל תְּעֵנוּג מֵהֶם,** שעל ידי העולמות שהאדם עובד בהם את הקב"ה עולים הניצוצות קדושים בכוח עבודת האדם המברר טוב מרע בתורתו ובמעשיו ומעלה אותם לעולמות העליונים, **עַל דֶּרֶךְ (זוהר ויקרא ז) 'יִשְׂרָאֵל מִפְּרִנְסִים לְאֲבֵיהֶם שְׁבַשְׁמִים וְכו', וְכִמוֹ שְׁפָתוֹב (משלי י א) 'בֵּן חֲכָם יִשְׂמַח אָב', רוּצָה לּוֹמַר כְּשֶׁאֲנִי חֲכָמִים יֵשׁ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּף הוּא תְּעֵנוּג מִזֶּה.**

אָךְ הַחֲלוּק שְׁבִין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא לְהַנְבְּרָאִים הוּא זֶה, פִּי הַקְב"ה בְּתַחֲלָה הוּא בְּחִינַת דְּכַר, פִּי מְשַׁפֵּיעַ חִיּוֹת וְחֲחָמָה לְכָל הָעוֹלָמוֹת, וְאַחַר כֵּךְ עַל יְדֵי שֶׁפַע זֶה שֶׁהוּא מְשַׁפֵּיעַ לָהֶם הוּא נּוֹתֵן לָהֶם כֹּחַ לְהַשְׁפִיעַ לוֹ, אִז הוּא בְּחִינַת נוֹקְבָא שֶׁהוּא מְקַבֵּל תְּעֵנוּג מֵהֶם כְּשֶׁעוֹבְדִים אוֹתוֹ וּמַעֲלִים אֶת הַנִּיצוּצוֹת לְשִׁרְשָׁם וּמִזֶּה נַעֲשֶׂה לוֹ נַחַת רוּחַ וְתֵעֵנוּג גָּדוֹל, וְהַנְבְּרָאִים הֵם

**לְהַפֵּךְ, כִּי מִתְחַלֵּה הֵם מִקְבָּלִים חַיִּוֹת מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרֵךְ, וְאַחַר כֵּן מִשְׁפִּיעִים תַּעֲנוּג וְשִׂמְחָה
לוֹ יִתְבָּרֵךְ עַל יְדֵי תוֹרָתָם וּמַעֲשֵׂיהֶם.**

זֶהוּ (בבא בתרא קמא.) **'בַּת תַּחֲלָה'**, בחינת מקבל הנקראת 'בת', אם הוא 'תחילה', דהיינו שהוא מקבל על מנת להשפיע, **'סִימָן יִפֵּה לְבָנָיִם בְּלֶבֶד** סימן יפה הוא לישראל, שכל כוונתם לקבל על מנת להשפיע, **וְלֹא לוֹ יִתְבָּרֵךְ** שהוא המשפיע האמיתי, כי הוא משפיע בתחילה, ורק מכח השפעה שמשפיע הוא מקבל תענוג כביכול, וכל כוונתו רק להשפיע, **וְכֹן כָּל הַמַּדּוֹת, בַּתְּחִלָּה הֵם מִקְבָּלִים** את השפעה מהחכמה והבינה, **וְאַחַר כֵּן הֵם מִשְׁפִּיעִים לְמַה שְּׁלֵמֻטָּה מֵהֵם, וְאַזּוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּקְבָּלִים שֶׁפֶע** מהמידות האלה **עוֹשִׂין תַּעֲנוּג לְמַעֲלָה** ועל ידי זה נשלמת בחינת 'משפיע' של המידות, כיון שעל ידם מתייחסת אליהם בחינת משפיע אפילו לגבי מקור השפעה של החכמה שהוא הקב"ה.

וְהַחֲלוּק בֵּין חֲכָמָה לְשֹׂאֵר הַמַּדּוֹת, כִּי שֹׂאֵר הַמַּדּוֹת, לְפִי שֶׁהֵם בְּזָמָן, וּמִמִּילָא הֵם מוֹגָבִלִים, כִּי הַזְמַן מוֹגָבִיל כָּל פְּעוּלָה וְתַנּוּעָה לְזָמָן מְסוּיִים, אֵין מִקְבָּלִים וּמִשְׁפִּיעִים בְּפַעַם אַחַת, אלא בשעה שמקבלים מהחכמה והבינה מסתלק מהם אור ההשפעה, ואחר כך חוזר אליהם אור ההשפעה ויכולים להשפיע, **מַה שְּׁאֵין כֹּן הַחֲכָמָה** שהיא למעלה מהגבלה זאת הנקראת זמן, **שֶׁהוּא חֹמֶר הָרָאשׁוֹן** הנקרא 'היול' **שֶׁהוּא פּוֹשֵׁט הַצִּנּוּרָה וְלּוּבֶשׁ, דְּהַיִּינוּ שְׁאֵינָה עוֹמֶדֶת עַל מְקוֹם אַחַת** על מעמד ותנועה אחת שהיא השפעה או קבלה, **וְתַמִּיד בְּלִי הַפֶּסֶק נוֹתֵנֶת לְמַה שְּׁלֵמֻטָּה מִמֶּנּוּ** אל הספירות המקבלות ממנה שפע, שחיות והוית כולם היא מהחכמה, **וּמִקְבָּלָת שְׁפַע מִמַּה שְּׁלֵמֻטָּה מִמֶּנּוּ** מאור אין סוף הנובע אליה (דרך הכתר שהיא הספירה אשר למעלה ממנה), כדי שתוכל להמשיך ולהשפיע, **בְּלִי הַפֶּסֶק, כְּהֵרָף עֵין בְּלִי זָמַן, וְאֵין יְכוּלִים לְעַמֵּד עָלָיו** אין זמן שבו החכמה היא רק בחינת מקבל או רק בחינת משפיע, אלא שניהם באים כאחת, אע"פ שהם שני פעולות, כי החכמה מאחדת את שניהם בכח מהותה שהיא ה'אין' ויכולה לייחד שני עניינים הנראים כמנוגדים בעולמות שתחתיה שהם בבחינת הפירוד, שבעולם הזה אידי דטרירד למיבלע לא פלט (חולין ח). כלומר מי שהוא טרוד לפלוט ולהשפיע אינו יכול לקבל - ולהיפך, אבל החכמה היא למעלה מהזמן והגבול, וממילא מתייחדים בה שני עניינים הנוגדים זה לזה.

לְמַשָּׁל להבין איך בנפש האדם ניכר ענין זה שהחכמה משפיעה תמיד, **שְׁאוֹתִיּוֹת הַמַּחְשָׁבָה** החולפים בשכל האדם **נוֹבְעִים תַּמִּיד מִקְדָּמוֹת הַשְּׂכָל** מהכח הקודם אל השכל ומהווה ומוליד אותו **דְּהַיִּינוּ חֲכָמָה, בְּלִי הַפֶּסֶק, וְכָל רֵגַע בְּאוֹת אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת מִקְדָּמוֹת הַשְּׂכָל** אל השכל, ואותיות אלו זה

וְהַיְתָה צְרִיכָה לְקַשֵּׁר עֲצָמָה לְמִדָּה זוֹ שהיא שורש השפעה וההולדה, **מַה עֲשֵׂתָה, נִתְּנָה שְׂפָחָתָה לְבַעֲלָה. וּבָאֵמֶת הַשְּׂפָחָה מִקְבָּלָת מוֹגְבֵרָתָה תַּמִּיד, וְכֹאֵן הַיְתָה לְאָה מִשְׁפַּעֲת לְשְׂפָחָתָה** כמקודם, אך גם **וּמִקְבָּלָת תַּעֲנוּג מִמֶּנּוּ בְּפַעַם אֶחָד כְּשֶׁנּוֹלַד הַבֵּן הַזֶּה,** וזהו **וְתִקְרָא שָׂמוֹ גֹ"ד,** רוצה לומר **גוֹמֵל דְלִים** שהם נרמזים בשמות האותיות - גימ"ל דל"ת, **דְּהַיִּינוּ שֶׁהִיא גּוֹמֵלָת בְּצַד אֶחָד, דְּהַיִּינוּ מִשְׁפַּעֲת, וּבְחִינַת דְּל"ת בְּצַד אֶחָד, שֶׁהִיא רוּצָה לְקַבֵּל תַּעֲנוּג,** וזהו מרמז על מידת החכמה שהיא ממוצע המחברת בין הקב"ה וישראל, מכיון שיש בה בחינות משפיע ומקבל בפעם אחת, ועל ידה יורד השפע. ולכן רצתה לאה לחבר את פעולת ההשפעה ופעולת הקבלה בבת אחת ממש על ידי ג' שנולד משפחתה.

זֶהוּ בחינת ההשפעה והקבלה המתחברים יחד כפי הנהגת החכמה, **נִקְרָא מְז"ל, עַל דְּרָךְ** (במדבר כד ז) **'יז"ל מִיָּם מְדַלְיו' יז"ל** הוא כמו י' זל, ה' שהיא החכמה מזילה ומשפיעה תמיד, **כִּי הַמְּדָה הַזֹּאת** שהיא מידת החכמה **נוֹזֶלֶת תַּמִּיד** ומשפיעה תמיד לספירות המקבלות ממנה, שהרי היא שורש השפע של כל הנבראים ומחיה את הכל, משא"כ שאר הספירות אינם יכולים להשפיע ולקבל בבת אחת, על פי הכלל אידי דטרירד למיפלט לא בלע (חולין ח) ונפסק הלכה בשו"ע יו"ד סימן ע', שאי אפשר להשפיע ולקבל בבת אחת כי ההשפעה והקבלה סותרים זו את זו.

הוא **מַה שֶׁהוּא פּוֹשֵׁט** השפע שהחכמה מקבלת משרשה, היא מיד פושטת את השפע מעצמה כדי להעבירה לדרגה שאחריה, ונותנת למחשבה ונותנת את האותיות לבינה שהיא מחשבה, **וְאַזּוֹ קַדְמוֹת הַשְּׂכָל** שהוא החכמה שכבר נתרוקן מהשפע הקודם הוא פנוי לקבל שפע חדש, **לוּבֶשׁ אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת וְנוֹתֵנָם** אל המחשבה **בְּלִי הַפֶּסֶק, וְעַלֶּיהָ עֲצָמָה** אל כח החכמה עצמו **אֵין יְכוּלִים לְעַמֵּד,** כי אין בה מהות נפרדת וכל מהותה הוא א"ן שדרכו עובר השפע ואינו מעכב לעצמו כלום.

ולכן בחר הקב"ה במידת החכמה להיות לו לבוש למידת ההשפעה, כיון שהיא ממוצע בין בחינת המשפיע לבחינת המקבל, כי יש בה מידת משפיע ומקבל כאחד.

וְהִנֵּה יִשְׂרָאֵל נִקְרָא קֹדֶשׁ, כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב יִרְמִיָּהוּ
(א) **'קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל רְאִשִׁית'** ואיתא בזוהר (משפטים קכא:) שכל קודש הוא כינוי לחכמה, וישראל נקראים קודש מפני שמקבלים את השפע מהחכמה הנקראת 'ראשית', ולכן **צְרִיכִין תַּמִּיד לְהִיוֹת דְּבָקִים בְּמִדָּה זוֹ** בהנהגת החכמה שהיא נותנת ומקבלת בלי הפסק - וממילא אין היא נחשבת לבחינת מקבל, מכיון שאין היא אוצרת את השפע שבתוכה אלא היא בבחינת 'אין' שכל כוונתה ומגמתה להשפיע, וזהו בחינה זאת נרמזת בדין **עֲנִי הַמֵּתַפְרֵס מִן הַצִּדְקָה צְרִיף לָתֵן צִדְקָה** (גיטין ז), כדי שגם המקבל יהיה בבחינת נותן ולא יפרד בקבלת הצדקה, **וְהַיִּינוּ שִׂיהִינוּ תַּמִּיד מִשְׁפִּיעִים וּמִקְבָּלִים בְּפַעַם אַחַת** שהרי על ידי הדין הנזכר, נמצא שכשהעני מקבל את הצדקה, נכלל במחשבתו של העני המקבל את הצדקה גם הרצון לתת מתוכה לאחרים, וממילא בפעולה זאת עצמה נעשה העני בבחינת משפיע, **כְּמוֹ מִדָּה זוֹ,** וזהו שדרשו חז"ל (סוטה יד) "ובו תדבקו - הדבק במידותיו", היינו במידת החכמה, להיות משפיע ומקבל בפעם אחת.

זוהר הקדוש
עם ביאור הכתר והכפיד

השתקפות על פי חז"ל על שפת רבי שבע

השקפה נכונה על כל עניני חיים
השקפה נכונה על כל עניני חיים
השקפה נכונה על כל עניני חיים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 להשיג בחנויות הספרים

